

Beredskabsplan for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter - Baggrundsviden

Formålet med beredskabsplanen er at vejlede fagpersoner i Vejen Kommune til at handle i situationer, hvor de møder børn, unge eller familier, hvor der er bekymring eller tegn på negativ social kontrol og/eller æresrelaterede konflikter. Alle borgere i Vejen Kommune kan potentielt blive udsat for negativ social kontrol eller stå i en æresrelateret konflikt, ligesom de kan udsætte andre for det.

Opgaven er bundet op på Serviceloven;

§ 12a: Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulighed for at få gratis rådgivning i henhold til §10.

Stk. 2. Skønner kommunalbestyrelsen, at der er behov for det, skal personer over 18 år, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, tilbydes en handleplan.

Stk. 3. Handleplanen skal indeholde

- 1. en risikovurdering for den pågældende borger,*
- 2. oplysninger om borgerens aktuelle situation, herunder relevante forhold vedrørende bopæl, arbejde, uddannelse og forholdet til pårørende,*
- 3. overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder i forhold til bopæl, arbejde og uddannelse samt formålet hermed og*
- 4. overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder efter denne lov eller efter anden lovgivning og formålet hermed.*

Stk. 4. Handleplanen skal udarbejdes i samarbejde med borgeren.

Vejen Kommunes beredskabsplan tager udgangspunkt i materiale fra Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter [MÆRK](#), som er udarbejdet af Styrelsen for International Rekruttering og Integration under Udlændinge- og Integrationsministeriet.

Æresrelaterede konflikter

Ved æresrelaterede konflikter forstås konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer, hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænkede. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed – et fællesskab, hvor den enkeltes handlinger påvirker hele familien og dens ære.

Æresrelaterede konflikter opstår i krydsfeltet mellem et kollektivistisk livssyn på den ene side, hvor den enkelte forventes at indordne sig under familien, og patriarkalske æresnormer på den anden, hvor mænd og ældre familiemedlemmer bestemmer. Familien tæller både den nære familie og den udvidede familie som fx bedsteforældre, onkler og tanter – også hvis de bor i udlandet.

Æresrelaterede konflikter kan udmønte sig gennem negativ social kontrol, fysisk og/eller psykisk vold, seksuel vold, økonomisk vold, isolation, genopdragelsesrejser eller længerevarende ufrivillige udlandsophold, dumping, det vil sige efterladt i udlandet oftest uden pas og penge, og i værste fald kvindelig kønslemlæstelse (FGM) og æresdrab.

Forskningen viser, at æresrelaterede konflikter fører til psykisk mistrivsel såsom lavt selvværd, selvskade, depression og angst. Forskningen viser også, at der kan være tilfælde, hvor den udsatte ikke selv oplever sin situation som en del af en æresrelateret konflikt.

Negativ social kontrol

Negativ social kontrol er handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan f.eks. være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af f.eks. manglende frihed og lighed samt deltagelse i skole- og fritidsaktiviteter.

I en æresrelateret konflikt er 'ære' motivet, der udløser den æreskrænkedes undertrykkende adfærd. Denne undertrykkende adfærd kommer ofte til udtryk som negativ social kontrol. Negativ social kontrol bliver dermed en strategi til at afværge, at familiens eller netværkets ære krænkes.

Negativ social kontrol kan medføre manglende økonomisk og personlig uafhængighed. Det kommer til udtryk på mange måder, f.eks. ved kontrol af:

- valg af og samvær med venner og deltagelse i fritidsaktiviteter
- brug af telefon og internet
- tøjvalg og make-up
- valg af uddannelse og beskæftigelse

Hvem er i risiko for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

- Børn, unge og voksne af begge køn kan være udsatte for æresrelaterede konflikter.
- Piger og kvinder oplever oftere pres, begrænsninger og vold end mænd. Det er særligt kvinder, der udsættes for negativ social kontrol, hvis de gerne vil have et job. Her er ægtefæller ofte de primære udøvere, men den udsattes familie, svigerfamilie og andre individer i den berørtes omgangskreds og netværk kan også være potentielle udøvere.
- Mænd er oftest udsatte for æresrelateret konflikter, når de overskrider kollektive normer om kønsidentitet og seksualitet, men konflikterne kan også handle om, at de bliver presset til at indgå ægteskab eller gennemføre en bestemt uddannelse.
- Det er vigtigt at være opmærksom på, at unge og voksne mænd mod deres vilje kan ende med at udøve kontrol og vold i æresrelaterede konflikter.

Kompetenceudvikling om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Ønsker du mere viden kan du benytte dig af det [e-læringskursus](#) som Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) har udviklet. Formålet med kursus er at give en introduktion til grundlæggende viden om æresrelaterede konflikter.